

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C93 – CUL11**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 21 januari 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de relatie tussen de VRT en de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var)	3
Interpellatie van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de naleving van de bepalingen inzake non-discriminatie en politieke en ideologische onpartijdigheid uit het Mediadecreet door de VRT	14
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de aankondigingen op de VRT-radio van het burgemeestersrapport van Het Nieuwsblad en Radio 2	19

■

Voorzitter: de heer Philippe De Coene**Interpellatie van de heer Carl Decaluwe tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de relatie tussen de VRT en de Vlaamse Audiovisuele Regie (Var)**

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, dames en heren, bij de bespreking van het jaarverslag 2008 van de VRT heb ik op bladzijde 106 over het bedrijf waarin de VRT voor 90 procent aandeelhouder is, en dat een omzet heeft van bijna 75 miljoen euro, drie paragrafen teruggevonden. Er staat een zeer grote foto bij en 'that's it'. In het jaarverslag van Corelio, toch ook voor 10 procent aandeelhouder, staat het woordje Var zelfs niet in. Dat is een detail, maar voor de parlementaire controle en het inzicht in de cijfers is dat wel noodzakelijk. Men zit daar op twee goudaders: de Var en Woestijnvis – en die staat buiten alle parlementaire controle. Nochtans werkt men daar met belastinggeld. Bovendien heeft de Var een buitensporige beslissingsmacht en financiële vergoeding.

De Var is voor 90 procent in handen van de VRT en voor 10 procent in handen van de uitgevergroep Corelio. Vroeger was dat fiftyfifty. Men heeft al een keer zwaar 'gecasht'. Je zou veronderstellen dat de winstuitkering in dezelfde verhouding zou gebeuren. Maar vooraleer de winst uitgekeerd wordt, krijgen beide aandeelhouders ieder jaar ook een onkostenvergoeding uitbetaald die – hou u vast – hoger ligt dan de winstuitkering. Dat is op zich al merkwaardig. En in tegenstelling tot de winsten worden die onkosten niet betaald volgens de verhouding 90/10: Corelio krijgt daarvan 33,3 procent en de VRT slechts 66,6 procent.

Waar staat dat in? Toen men van 50/50 overstapte op 90/10 ging dat gepaard met een aandeelhoudersovereenkomst van onbepaalde duur. Dat is een detail, minister, maar het is dus 'onbepaald'. Daarin werd die verhouding vastgelegd, en ook dat men met slechts 10 procent aandelen toch over een vetorecht beschikt in de raad van bestuur. Als de vertegenwoordiger van Corelio daar niet aanwezig is, kan er niets worden beslist. Dat vind ik ook merkwaardig. Corelio heeft ook een vetorecht over de jaarplanning, ook raar, en krijgt zo een buitensporig grote beslissingsmacht.

Zo werd er in 2008 een kostenvergoeding van bijna 900.000 euro uitbetaald, waardoor Corelio bijna 300.000 euro kreeg. Het jaar daarvoor was dat 2 miljoen euro. Twee derde voor de VRT is 1,3 miljoen euro; een derde voor Corelio is 700.000 euro. Met een 90/10-verhouding krijgt de privépartner eigenlijk 500.000 euro te veel. Dat is een nuchtere vaststelling op basis van de documenten die ik kon inkijken.

Minister, het kwam al verschillende keren in de media. Men zegt: we gaan die 10 procent afstoten. Maar hoe moeten die 10 procent aan aandelen gewaardeerd worden? Wie gaat die waarde bepalen? Ik hoop dat het door onafhankelijke experts gebeurt. Nogmaals, bij de vorige herschikking is Corelio buitensporig bediend geweest. Op basis van welke criteria?

De Var is de enige klant van de VRT. De VRT kan dat contract jaarlijks opzeggen. Men zou het contract kunnen stopzetten, en dan is de waarde van de aandelen nul. Er zal zelfs een sociaal passief zijn.

Er is een andere mogelijkheid. De laatste opbrengsten waren 300.000 euro. Dat is toch een bijzondere waarde. Wij moeten dat niet bepalen, het moet door onafhankelijken gebeuren. Vanuit ons perspectief als goede huisvader moeten we het belastinggeld goed beheren. We moeten daar het maximum uit halen op een correcte manier.

Minister, ik verwacht dat u een signaal geeft aan de mensen die de onderhandelingen moeten voeren vanuit de openbare omroep. We mogen niet zoals de vorige keer alles toegeven: een superdividend, vetorecht en zelfs niet kunnen vergaderen zonder Corelio.

Ik heb intussen contact gehad met de belastingen. Ik ben het dossier daar gaan voorleggen op een informele manier, zonder namen te noemen. Dat is altijd delicaat. Daar bleek in elk geval dat deze constructie voor de belastingen niet houdbaar is. Men kon me niet vertellen of de overeenkomst met die verhouding inzake uitkering destijds afgesloten is met of zonder akkoord van de belastingen.

Je zou kunnen zeggen dat de kostenvergoeding oorspronkelijk, omdat Corelio in het begin toch bepaalde knowhow binnenbracht, verhoudingsgewijs wat beter moest zijn. Maar na een aantal jaren moeten de mensen van de VRT en andere aandeelhouders toch ook knowhow opgebouwd hebben, waardoor die constructie zou moeten kunnen vervallen. Ik heb het gevoel dat dat na een bepaalde periode uitgewerkt is. Ook op het niveau van de belastingen kan men zich niet meer herinneren of dat ook zoveel jaren moet worden heraangevraagd of niet.

Men heeft als openbare instelling ook een voorbeeldfunctie. Het gaat hier toch over een vorm van belastingontduiking, al dan niet legaal. Als het met een akkoord van de belastingen is, dan is het met een akkoord van de belastingen. Maar toch verwachten we als overheid dat men een voorbeeldfunctie vervult en belastingen betaalt zoals het hoort.

Ik stel ook vast dat men de internetregie Pebble heeft opgericht. Dat is voor een derde van Telenet, een derde van Concentra en een derde van Var. Corelio heeft geweigerd om daar in te stappen, omdat het ook een eigen internetregie heeft. Corelio heeft ook een reclameregie voor Nostalgie. Als wij dus geen inzage krijgen van de transparantie, zitten we daar met een situatie dat de private partners in feite concurrent zijn van elkaar, hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks. Nostalgie is een concurrent van de VRT-radio's, en dus ook van de commerciële radio's. En toch zitten we daar met een aandeelhouder die in beide zit. De vraag is dan of daar wel voldoende schotten tussen zitten.

Wij kunnen daar zelf geen inzage in krijgen. Ik heb hier het jaarverslag bij. Dat is om te huilen, qua parlementaire controle. Trouwens, ook het Rekenhof kan geen controles uitvoeren op Var. Dat is toch wel een probleem.

Na de indiening van mijn interpellatieverzoek heeft zich intussen al een nieuw feit voorgedaan, met Humo dat gedeeltelijk in handen van Woestijnvis is terechtgekomen. Voor alle duidelijkheid: ik verwijt noch Corelio, noch Woestijnvis iets. Je hebt daar twee mensen die een contract onderhandelen en ondertekenen. Tegen mensen uit de private sector die dergelijke contracten kunnen onderhandelen, zeg ik: chapeau. Maar van de mensen die het belastinggeld beheren, verwacht ik wat meer doortastendheid. Ik stel vast dat men de voorbije jaren op die manier toch wat geld verloren heeft laten gaan.

Minister, deze interpellatie heeft heel wat opzoekwerk gevergd. Kunt u de aangehaalde informatie bevestigen? Bent u van mening dat dergelijke afspraken tussen de VRT en Var/Corelio getuigen van een beleid vanuit de openbare omroep van een goede huisvader, vooral gezien het feit dat de VRT recent toch iedere euro kon gebruiken? Bent u bereid om aan de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) een opdracht te geven om een onderzoek te voeren naar de afspraken tussen de VRT en Var en de diverse uitgeversgroepen? Het gaat dus niet alleen om de naakte mediaconcentratie, puur qua aandeelhoudersstructuur. Je ziet dat er op dat vlak meer aan de hand is.

Als je de balansen bekijkt, zie je daar niets van. Die kostenvergoedingen zitten verpakt in de rubriek 'prestaties en diensten'. Dat valt dus bijna niet uit te vlooien. Daarom wil ik dat er van hieruit duidelijke signalen worden gegeven dat er op een correcte manier moet worden samengewerkt tussen een publieke en een private partner.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Voorzitter, minister, collega's, de vraag van de heer Decaluwe is in elk geval belangwekkend. We hebben intussen ook vernomen dat Var de resterende 10

percent aandelen zou willen verkopen aan de VRT. Dat zou in ieder geval een meer heldere situatie scheppen. We zijn daar dus niet a priori tegen.

Of daar middelen voor zijn, is weer een andere vraag. Ik kan mij niet herinneren dat daar in de begroting 2010 iets voor is ingeschreven. De vraag is ook hoe hoog de bedragen zullen zijn die daarvoor zullen worden gevraagd. Als we zien dat de VRT in 2001 voor 35 percent aandelen 12,4 miljoen euro moest neertellen, zal het ook nu wellicht geen habbekrats zijn.

Ook wat de heer Decaluwe zegt over Woestijnvis, Humo, exclusiviteitscontracten en dergelijke is belangrijk, hoewel wij daar het gevoel hebben dat we dan veeleer in de operationele besluitvorming zitten, wat dan een taak is voor de afgevaardigd bestuurder, hetzij op het niveau van de raad van bestuur, als het een strategische beslissing betreft, maar dus nog niet meteen op het niveau van deze commissie. Maar toch lijkt het mij interessant om van de minister te horen hoe zij ertegen aankijkt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, ik vind dit een pertinente vraag van de heer Decaluwe. Ik wil dat toch even zeggen, ook al zit ik in de oppositie. Ik schrok ook toen ik dat in de krant zag. Ik vind dat de heer Decaluwe het hier op een correcte manier formuleert.

Ik heb zelf ook moeite met dit soort constructies. Het wekt minstens de schijn dat hier dingen te verbergen zijn, dat er inkomstenstromen verborgen worden of niet zichtbaar mogen worden gemaakt. De heer Decaluwe heeft gelijk dat hij daar klaarheid over vraagt, des te meer omdat het om een omroep van de overheid gaat en dat het toch een onhebbelijke kwestie zou zijn – ik spreek in de voorwaardelijke wijs. Het zou het klassieke verhaal zijn dat, als er al eens winst wordt gemaakt op een rubriek bij de overheid, de privésector ook weer met een belangwekkend deel zou gaan lopen, en dan nog onterecht in dit geval.

Minister, is dit een courante praktijk? Met courant bedoel ik dat de VRT verschillende systemen met partners gaat bedingen als het gaat over kostenvergoedingen en aandeelhoudersstructuren, hoewel ik me niet kan voorstellen in welke andere structuren ze aanwezig zijn. Is dit een normale relatie tussen een openbaar bedrijf als de VRT en Var? Waar staat die kostenvergoeding voor? Wat moet die dekken? Welke kosten worden vergoed?

Ik pleit voor de overname van de aandelen van Corelio door Var, door de VRT, door de overheid. Dan zouden we naar een zo zuiver mogelijke situatie evolueren. Dat wordt mee onderstreept door de kruisverbanden tussen VRT, Var, Corelio, Woestijnvis, Humo en Sanoma. Morgen zullen onze opvolgers heel veel moeite hebben om die belangen uit elkaar te houden. Het is toch beter dat de onderhandelingen die de VRT morgen moet voeren over een verlengde samenwerking met Woestijnvis, een belangrijke leverancier van goede content, niet worden besmeurd door zakelijke belangen. Dat is geen gezonde situatie. Ik pleit voor een zuivere situatie en marktconforme prijzen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, dit is een heel goede vraag om uitleg van de heer Decaluwe. Die discussie is al langer in gang geschopt, te beginnen bij het doornemen van de jaarrekeningen van de openbare omroep, en bij de ondoorzichtigheid van al die commerciële activiteiten van de openbare omroep. In goede tijden is dat geen discussiepunt, in slechte tijden meer dan ooit. Zijn er nog middelen die we niet hier moeten halen? Welke centen worden afgeroomd en waar gaan ze naartoe?

Toen we vernamen dat de oude raad van bestuur zijn zegen had gegeven voor de piste die eventueel zou kunnen worden gevolgd bij de overname van aandelen bij Var, dan vroeg ik me af hoe en met welke middelen dat zou gebeuren, gezien de besparingsrondes die eraan komen. Als dat plan wordt doorgevoerd, waar komt dat dan vandaan?

Var is ondoorzichtig. Waarom koopt men die aandelen op om dan voor 100 percent eigenaar te worden van Var? Impliceert dat dan automatisch dat we inzage hebben in alles wat Var

doet? Als dat zo is, kunnen we dat controleren, omdat dat dan voor 100 procent een dochter zou zijn. Zal dat dan zo gemakkelijk verlopen? Er zijn verschillende onduidelijkheden.

De naam Piet Van Roe is ondertussen van de websites verdwenen. Toen ik aankaatte dat hij was aangesteld om bij de VRT de boel op te kuisen, stond hij er wel nog op. Nu plots niet meer. Ik zal eens checken of dat alleen op de website is, of ook in de realiteit. Ik zit nog wat gewrongen met de raad van bestuur van Corelio, waar diezelfde Wouter Vandenhoute opduikt. Waar zit hij nog allemaal in? We moeten toch een beetje in de gaten houden hoe dat kluwen in elkaar zit. Hij zit in Var, in Sanoma, in Humo, en dan komen we bij Woestijnvis.

Bij de heronderhandeling van de contracten met Woestijnvis wordt doodleuk gezegd dat de VRT geen keuze heeft, dat wij hier mogen zeggen wat we willen en dat we mogen vragen dat bepaalde contracten niet zullen worden doorgevoerd. Misschien krijgen we dan een nog groter probleem, los van het commerciële, dat de deur van het verleden van wat er bij Var en Corelio is gebeurd, probeert dicht te doen. We hebben een openbare omroep die in een wurg-greep terechtkomt zowel bij de commerciële als bij de inhoudelijke onderhandelingen. Ik spreek me niet uit over de kwaliteit van de producten, die zijn zeer goed. Ik zou het niet op prijs stellen dat de openbare omroep te horen krijgt dat er programma's gaan verdwijnen. Ik grijp dit debat aan om te kijken waar we naartoe moeten.

Anderzijds vraag ik me af wat er gebeurt bij Var. Op de een of andere manier zijn we daar allemaal van op de hoogte, of dat zouden we moeten zijn. Het strategisch comité van de VRT moet de strategie van Var bekijken en opvolgen. In dat strategisch comité zit de voorzitter van de raad van bestuur, Guy Peeters, die nu weggaat, en ook de gemeenschapsafgevaardigde.

In het verleden hebben we een discussie gevoerd over de onkosten. De vraag is of iedereen daar dan over heeft gekeken. Ik krijg een déjà-vugevoel met wat nu gebeurt met Var. Er zijn een aantal instanties of organen die daarop toekijken. We, of minstens toch uw kabinet, zouden daar toch contact mee kunnen hebben. Is er nog nooit ergens iets gesignaleerd over die kruisbestuivingen, over die commerciële deals van de groep?

Daarnaast is er nog iets dat wat werd weggestoken. De andere collega's waren vorige week ook aanwezig bij de VRT. Daar werden de onkosten van de VRT gepresenteerd. Er stond zo één klein zinnetje bij. Ik heb toen ook een vraag gesteld over de 'onkosten uitgezonderd de ruilovereenkomst en de kosten die daarmee te maken hebben'. Men heeft daar toen op geantwoord dat dat er eigenlijk niet in zit, het is verwaarloosbaar, het zijn nuloperaties. Ik ken het verhaal van de stroper die boswachter wordt. Ik heb vroeger ook partnerdeals afgesloten. Maar het gaat wel om een meerwaarde, misschien niet zozeer voor de VRT. Er is wel een waanzinnige commerciële meerwaarde voor, bijvoorbeeld, Corelio, als die ruildeals maakte vanuit Var en in combinatie met productverkoop. Dan komen we weer bij het ondoorzichtige. Als ik die optelsom maak, dan denk ik dat heel wat mensen de VRT heel nuttig en lucratief gebruikt hebben in hun opbrengstenmodellen. Met de vraag van de heer Decaluwe wordt misschien maar het topje van de ijsberg aangeraakt. Ik vrees daarvoor. Hoe meer vragen we daarover stellen, hoe meer discussie erover volgt.

Minister, heeft die controle tot nu toe goed gefunctioneerd? Moet het strategische comité met betrekking tot Var niet herbekeken worden? Moet de controle vanuit de raad van bestuur niet herbekeken worden? Want daarover hebben we tot nu toe niets gehoord. Die zou, samen met de gemeenschapsafgevaardigde, toch gemeld moeten hebben waarop gelet moet worden. Is dat controleorgaan wel nuttig geweest? Misschien moet u dat herbekijken.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Voorzitter, in tegenstelling tot mijn collega's zal ik de heer Decaluwe niet roemen omdat hij die vraag heeft ingediend. Ik stel alleen vast dat hij zich nooit heeft kunnen losmaken van de oppositierol die hij had tijdens de legislatuur 1999-2004. Hij gaat gewoon verder op zijn elan. Let wel, dat is goed. Hij is wel iemand die de materie kent.

Collega's, ik wil het debat wat opentrekken. We hebben het hier gehad over de onkosten en dergelijke meer. Uit de begrotingsbesprekingen, uit de besprekingen van de beleidsnota is gebleken dat we gewoon, over de partijgrenzen heen, problemen hebben met het gebrek aan transparantie bij Var. Het gaat niet alleen over de onkostenstructuur en dergelijke meer, maar ook over de mate waarin bepaalde reclameakkoorden voor de VRT tot stand komen. Wat dat deel betreft, sluit ik me volledig aan bij de vragen van de collega's.

Voorzitter, ik had daarover ook een vraag om uitleg ingediend. Ik heb die ingetrokken omdat de heer Decaluwe al een interpellatieverzoek had ingediend over Var. Mijn vraag om uitleg ging meer specifiek over de toekomst van Var. We hebben allemaal vernomen dat de VRT zinnens is om Corelio uit te kopen. Dat zou, denk ik, geen slechte zaak zijn. Altijd schuilt er wel een addertje onder het gras. De verwevenheid, die ook door andere collega's wordt aangehaald, is niet goed en maakt het allemaal wat ondoorzichtiger. Corelio zit met 10 percent in Var, is voor 50 percent aandeelhouder van Woestijnvis. Woestijnvis koopt zich dan in bij Sanoma enzovoort. Humo heeft dan weer een poot bij de VRT. Dat maakt het kluwen alsmaar minder duidelijk voor de mensen die de VRT moeten controleren. Voor een deel zijn wij dat, omdat de VRT voor een groot deel met overheidsgeld wordt gesubsidieerd.

Minister, ook bij de VRT heeft men blijkbaar die conclusie gemaakt. Men heeft daar gezegd dat in de perceptie heel veel kritiek is op het feit dat Corelio nog steeds in Var zit. Het voorstel is om Corelio uit te kopen. Zoals de heer Verstrepen vraag ik me af met welke middelen dat zal gebeuren, wat het bedrag zal zijn om die 10 percent uit te kopen. We weten allemaal dat het wat de begrotingen van de VRT betreft, allesbehalve goed gaat. Wat is uw standpunt in die zaak? Wat denkt u over het feit dat de VRT Corelio uit Var wil uitkopen? Zal daardoor meer transparantie ontstaan met betrekking tot Var? Op dit moment is er bij Var bijna geen transparantie. Het parlement en deze commissie kunnen heel weinig controleren wat in de Var gebeurt, welke zaken daar worden afgesloten enzovoort. Bij de begrotingsbesprekingen en de beleidsnota hebben de collega's aangetoond dat dat zo is. Zal dat eigenaarschap voor de volle 100 percent ervoor zorgen dat er meer transparantie bij Var is ten aanzien van deze commissie en dit parlement?

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: In de vragen en opmerkingen van de commissieleden ervaar ik een tweeledigheid. Enerzijds stellen velen zich op als controleur van de VRT. Anderzijds hoor ik de heer Verstrepen voorspellen dat de VRT stilaan in een wurggreep komt. Ik vraag me dan ook af of we ons niet meer moeten opstellen als aandeelhouder en verdediger van de VRT, en niet alleen als controleur. Dat is mijn persoonlijke bemerking.

We moeten ook rekening houden met de context. Verschillende commissieleden hebben er al op gewezen dat de context in het medialandschap vijf tot tien jaar geleden anders was. Het medialandschap is serieus geëvolueerd. Dat is een belangrijk element bij de beoordeling en evaluatie van dit dossier.

Als ik de huidige context bekijk, dan stel ik vast dat er heel wat samenwerkingsverbanden worden gesloten tussen privébedrijven en organisaties. Dat is de vrijheid van vereniging, de vrijheid van ondernemen. Dat plaatst de VRT voor een aantal nieuwe uitdagingen. In die optiek heb ik, alsook een aantal bestuurders en de heer Van Roe, van in het begin gezegd dat het contract van destijds misschien moet worden herbekeken, rekening houdend met de huidige context.

De huidige samenwerking tussen de VRT en Var zelf gaat terug op een regieovereenkomst die in februari 2002 werd ondertekend door de toenmalige gedelegeerd bestuurder Bert De Graeve. De VRT vertrouwt daarbij onder een duidelijk omschreven voorwaarde het beheer van een aantal commerciële aangelegenheden zoals de sponsoring op televisie en reclame op radio, toe aan Var.

De werking van Var verschilt niet wezenlijk van die van een advertentieregie die ook door andere particuliere ondernemingen gerund wordt. De vergoedingen die adverteerders betalen, worden door de regie doorgestort aan het medium dat de advertentieruimte ter beschikking stelt, in dit geval de radionetten en de televisiezenders van de VRT. Op deze doorgestorte bedragen wordt door de regie een commissie ingehouden, eventueel aangevuld met andere forfaitaire bedragen waarmee ze haar eigen werking financiert en ook mogelijk winst maakt. Hoe minder commissie een regie inhoudt, hoe kleiner haar eigen werkingsmiddelen en hoe kleiner ook de kans dat ze winst maakt.

De onkostenvergoeding waar u naar verwijst, is geen onkostenvergoeding, maar wel een bestuurdersvergoeding die aan de rechtspersoon Corelio en aan de VRT als bestuurders van Var wordt uitgekeerd. Dergelijke bestuurdersvergoedingen zijn gebruikelijk in vennootschappen en worden in principe bepaald door de algemene vergadering.

De term winstuitkering moet onderscheiden worden van de bestuurdersvergoedingen. Winstuitkeringen zijn gekoppeld aan de resultaten van het bedrijf. Het recht op de bestuurdersvergoeding geldt ongeacht de resultaten van het bedrijf, ongeacht of er al dan niet winst wordt gemaakt. Om dezelfde reden gaat het niet op een vergelijking te maken tussen de hoogte van de bestuurdersvergoedingen enerzijds, en die van de winstuitkeringen of het dividend anderzijds. De bestuurdersvergoedingen zijn in dit contract niet gelinkt aan de aandelenverhouding.

De meerderheid in de rechtsleer en de rechtspraak gaat ervan uit dat aan de bestuurders van een vennootschap een bezoldiging kan worden toegekend aangezien zij recht hebben op een redelijke bezoldiging. Meer specifiek wat de bestuurdersbezoldiging voor Corelio betreft, kan worden verwezen naar de toegevoegde waarde die deze rechtspersoon binnen de raad van bestuur creëert gezien zijn knowhow en ervaring binnen de mediasector in het algemeen en de werking van advertentieregies in het bijzonder.

De afspraak over de bestuurdersvergoeding werd destijds vastgelegd in de aandeelhoudersovereenkomst van 30 november 2001 tussen de VRT en Sydes, de investeringsmaatschappij van Corelio, die inmiddels verstreken is. De hoogte van de vergoeding hing samen met de knowhow van beide rechtspersonen voor de goede werking van Var. Die aandeelhoudersovereenkomst werd gesloten naar aanleiding van de verkoop in 2001 van 35 percent van de aandelen van Sydes aan de VRT en de wijziging van de statuten van Var.

De situatie is ook gewijzigd. De raad van bestuur ging op 11 januari akkoord met het voorstel van gemeenschappelijke intentieverklaring tussen de VRT en Corelio, en gaf de gedelegeerd bestuurder het mandaat om het verkoopproces op te starten en te begeleiden. De gesprekken tussen Corelio en de VRT waren immers uitgemond in een voorstel van gemeenschappelijke intentieverklaring voor een overname van de resterende 10 percent aandelen van Corelio door de VRT, onder de juiste voorwaarden.

De intentieverklaring houdt in dat beide partijen akkoord gaan met het verkoopproces. Er wordt een gemeenschappelijke neutrale adviseur aangesteld die een waardering zal maken van Corelio en Var. Op basis van die waardering zullen beide partijen de concrete modaliteiten van de overname van die participatie vastleggen. De onderhandelde modaliteiten zullen definitief aan de nieuwe raad ter goedkeuring worden voorgelegd. De oude raad van bestuur heeft het proces in gang gezet, de nieuwe zal uiteindelijk de overeenkomst moeten goedkeuren.

Het zogenaamde vetorecht waar u naar verwijst, slaat op een aanwezigheidsquorum dat ingeschreven is in artikel 12.4 van de Var-statuten die trouwens publiek zijn. Artikel 12.4 bepaalt dat de raad van bestuur slechts geldig kan beraadslagen indien minimaal twee bestuurders aangeduid door de VRT en een bestuurder aangeduid door Corelio aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Als de raad van bestuur niet geldig kan beraadslagen omdat het

voormelde quorum niet werd bereikt, dan kan een tweede vergadering geldig beraadslagen ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde bestuurders.

Er is niets mis met die bestuurdersvergoeding en met de constructie op zich, noch fiscaal noch juridisch. In de huidige tijdgeest vinden de raad van bestuur van de VRT, de gedelegeerd bestuurder ad interim en ikzelf het echter beter om naar een zuivere situatie te gaan en dus 100 percent regie.

Moet er nu een bijkomende opdracht worden gegeven aan de Vlaamse Regulator voor de Media? De VRM brengt jaarlijks een analyse uit over de concentraties in de Vlaamse mediasector. De VRM zal in zijn volgende analyse veel nieuwe elementen moeten inbrengen. De recente verschuivingen op de privémarkt zullen daarin zichtbaar worden. Ik heb het dan over de Corelio-groep, Woestijnvis en Sanoma.

De VRT/Var neemt daar zelf een beperkte plaats in. Gezien de aparte boekhoudkundige verrichtingen van VRT en Var en de bestaande controleorganen op de financiële verrichtingen van de VRT lijkt een bijkomend onderzoek niet aan de orde. We moeten alles op alles zetten om die operatie die we allemaal wensen, op een correcte manier af te ronden. We moeten beide partijen, Corelio en VRT, het vertrouwen geven om volgens de principes die afgesproken zijn in een intentieovereenkomst, samen met die neutrale waarnemer te zoeken naar een aanvaardbaar vergelijk.

Zijn er middelen om dat te betalen? Het gaat uiteraard om een operationele aangelegenheid. Die analyse moeten het management en de raad van bestuur maken. We moeten dat uiteraard weten. Ofwel blijven we met het aandeelhouderspakket zitten en stroomt er jaarlijks een vergoeding naar de Corelio-groep, ofwel doen we een eenmalige inkoop en laten daarna alle inkomsten in de VRT opgaan ter staving van de decretale opdracht van de VRT. Dat is geen courante praktijk. Ik geloof dat het binnen het VRT-landschap een unieke overeenkomst was, afgesloten in een bepaalde tijdgeest. Ik heb – geloof ik – duidelijk gemaakt dat het niet over een kostenvergoeding gaat, maar over een bestuurdersvergoeding. Dat is wettelijk goed geregeld.

We mogen niet verzanden in een sfeer van verdachtmakingen. Dat is nergens voor nodig. Bij de aanstelling van de heer Van Roe als gedelegeerd bestuurder heeft hij in het eerste gesprek met een delegatie van de regering onmiddellijk gezegd dat hij al zijn belangen of links met de Corelio-groep zou doorknippen. Hij heeft dat ook gedaan. Er is geen enkele reden om zo'n sfeer van wantrouwen te doen ontstaan.

Verder zullen we de volgende jaren – bij de taakopstelling en financiering van de VRT – geconfronteerd worden met een sterk wijzigend medialandschap. Grote privépartners zullen elkaar daar vinden. Dat vormt een bijkomende uitdaging voor de contractonderhandelingen met de partners die de VRT zal zoeken als het contract met Woestijnvis afloopt, ook naar de positionering en zijnde al of niet een wurggreep van de VRT in de toekomst.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik dank u voor uw antwoord, minister.

Mijnheer Wienen, dit heeft niets te maken met meerderheid versus oppositie. Een van onze taken als parlementslid is controle, maar niet alleen van de VRT. Ik ben geen controleur, ik doe aan parlementaire controle.

Mijnheer Vandaele, is dat operationeel? Is dat strategisch? De VRT wordt niet gevat door wat nu gebeurd is met Sanoma. Als men een grote samenwerking opzet met iets in een bepaald gegeven, is dat strategisch. Denk maar aan Belgacom. We hebben daar lang over gediscussieerd. We gaan daar bij de beheersovereenkomst waarschijnlijk op terugkomen.

Minister, ik heb uw antwoord met veel aandacht gevolgd. Degenen die mij kennen, kennen mij. Ik heb het dossier aan de belastingen voorgelegd. Tussen bestuursvergoedingen en winst tout court bestaat natuurlijk wel een verband. De belastingen moeten hun akkoord geven over

de verhouding. Als men een bestuursvergoeding van 100 miljoen euro wil uitkeren in een situatie van verlies, zal de belastingdienst dat nooit aanvaarden.

Minister Ingrid Lieten: Er is geen verlies.

De heer Carl Decaluwe: Dat zou wel eens kunnen gebeuren.

Heeft men over die verhouding een akkoord met de belastingen, ja of nee? Dat is een cruciaal aspect. U hebt gelijk, de situatie is heel erg veranderd. Ik ben er echter niet 100 percent zeker van dat op fiscaal vlak alles in orde is. Als men geen problemen wil met de belastingen, kan men het beste regelmatig afspraken maken over de verhoudingen en dergelijke.

Ik ben ook langs geweest bij het instituut van de bestuurders. Ik wou weten wat zij ervan dachten. Volgens hun informatie zou 40.000 à 60.000 euro voor Corelio correcter geweest zijn dan die 296.000 euro. Dat is wat ik daar vernam.

Ik vind het vreemd dat alles in een stroomversnelling kwam nadat er een interpellatie werd ingediend, en zoals de heer Verstrepen zei, naar aanleiding van discussies over Var.

Minister Ingrid Lieten: Omdat er een nieuwe minister is.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Ik stel het alleen maar vast. Het is allemaal perfect in orde, maar toch moet het nu wel gebeuren. Dat is een vreemde samenloop van omstandigheden.

Mijn enige bekommernis, de kernvraag, minister, is of de VRT nog een voldoende onafhankelijke omroep is in zijn relaties met private actoren. Ik bedoel dat in positieve zin. Ik dring daarom aan op een concreet en exact overzicht van allemaal mogelijke samenwerkingen, van de aandeelhoudersstructuren en van allerhande contracten met uitgevergroepen.

Ik heb wel al eens voorspellingen gedaan die uitkwamen. Ik heb het al gezegd: Europa kijkt mee over onze schouder. Als er allianties worden afgesloten om tijdschriften te promoten via dergelijke constructies, en een ander tijdschrift heeft geen kans om op een publieke omroep gepromoot te worden, dan ontstaat er een probleem. Ik ben een dossier aan het voorbereiden voor Europa om daar wat druk op uit te oefenen. Er moet transparantie komen. We moeten inzicht krijgen in de verschillende elementen.

De grote enquêtes tussen openbare omroep en uitgevergroepen gaan over niet-onbelangrijke middelen. Waarom moet dat altijd met dezelfde partners gebeuren? Of waarom niet? Ik weet het niet. Ik zou daar graag inzicht in krijgen. Op welke manier speelt de wet op de overheidsopdrachten mee? Er wordt altijd gezegd: het is een cultureel huis en dat speelt allemaal geen rol. Maar ik denk dat de wet op de overheidsopdrachten hier en daar wel eens zou kunnen spelen. Ik wil geen controleur spelen, maar ik wil parlementaire controle uitoefenen, ik wil transparantie en inzicht in de globale structuur.

Ik herhaal het nog een keer. Al die links tussen distributiehuis, distributeurs, omroepen en aandeelhouders vormen een kluwen. Ik wil niet in de situatie komen – en dat is vandaag theoretisch mogelijk – dat een en dezelfde persoon eigenaar is van bepaalde sportrechten, eigenaar van het productiehuis, van een omroep, van een sportclub en een belangrijke aandeelhouder in een distributiehuis. Dat kan vandaag. Als overheid moeten we eens nadenken of we daar niets kunnen aan doen. Ik lees daar van alles over. Hoe verder men in een wedstrijd gaat, hoe meer men bijdraagt. Dat vind ik vreemd. Ik kan dat commercieel gezien wel begrijpen, maar men moet eens praten over inhoud en objectiviteit, en bij een openbare omroep over de maatschappelijke waarde. We moeten samen eens bekijken wie dat moet doen. Ik moet de inhoud van die contracten niet kennen, daar gaat het mij niet om. Ik moet ook de bedragen niet kennen, maar we moeten het kluwen van links uiteenhalen.

Wie controleert of alles marktconform is, minister? Hoe groter het kluwen van constructies, hoe minder men de marktconformiteit kan controleren.

Minister Ingrid Lieten: We moeten niet overdrijven. We hebben een raad van bestuur, een regeringscommissaris, een bedrijfsrevisor en het Rekenhof. Al die mensen hebben de taak om de wettelijkheid van die splitsingen na te kijken. De VRT wordt tien keer meer gecontroleerd dan alle privébedrijven waarover we hier spreken. We moeten dus niet overdrijven en langs de ene zijde ons recht van controle uitwinnen dat we uiteindelijk bijna met een masochistische oefening bezig zijn. Dat gaat volgens mij te ver.

De heer Carl Decaluwe: Ik ga niet akkoord. Het Rekenhof mag bijvoorbeeld niet controleren bij Var, nochtans voor 90 procent een dochteronderneming van de VRT, en met een omzet van 75 miljoen euro.

Ik geef één formeel voorbeeld rond Woestijnvis en de VRT. De raad van bestuur wist dat Woestijnvis forfaitair x-aantal programma's per jaar moet maken. Er was geweten dat Woestijnvis dat aantal niet haalde, en men heeft aan de toenmalige gedelegeerd bestuurder gevraagd om te gaan negotiëren en het contract aan te passen. Wat is er gebeurd? Een dading. Dat is wel een fundamenteel verschil. Dan begrijp ik niet dat de gemeenschapscommissaris erbij zit en niets doet. Op welke basis heeft men die dading gesloten? Voor mij gaat dat over transparantie. We moeten uitzoeken, minister, hoe we dat zo transparant mogelijk kunnen maken. Dat is de enige bekommernis die ik heb. Dat heeft trouwens niets te maken met meerderheid of oppositie. U kunt daar in feite ook niets aan doen. U zit amper zes maanden op die stoel, dus het gaat niet over uw beleid.

We moeten op een aantal punten doortastend zijn, wetende wat op ons afkomt.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik wil even terugkomen op de discrepantie tussen die 10 procent aandelen van Corelio en de 33 procent die u de bestuursvergoeding noemt. U schrijft dat toe aan de knowhow die is ingebracht. Daar bestaan nog voorbeelden van. Ik herinner mij bijvoorbeeld in de milieusector de grote bedragen die in de beginjaren van Aquafin naar het Britse Severn Trent gingen, ook voor de inbreng van knowhow.

Toch vind ik dat het omzetten in klinkende munt van zoiets ontastbaars, virtueels en in elk geval subjectiefs als knowhow, waarbij het vaak onduidelijk is wat dat nu concreet is, een wrange nasmaak laat. Of het nu juridisch en fiscaal in orde is of niet, of het nu afgetoetst is met de regeringscommissaris of niet, voor mij laat dat een wrange nasmaak. Dat is natuurlijk geen kritiek op uw beleid, minister, maar het is een vaststelling.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, het gaat niet alleen over Woestijnvis. We zitten hier met Corelio met een groot vraagteken. Dat is niet omdat wij voorkeuren hebben voor een welbepaalde persgroep. Daar gaat het niet over. Corelio zit niet alleen in Woestijnvis, het zit ook in TV De Wereld enzovoort. Zo'n kluwen is normaal voor een mediagroep. Ze zitten in print, in nieuwe media, in digitale media.

In het pakket dat men daar verkoopt, zie je dat het enkel en alleen de producten van de openbare omroep zijn. Een aantal andere mediabedrijven hebben moeilijkheden om in die verkoop te raken. Langs Franstalige kant hebben ze een deal gemaakt met RMB, en dus met RTBF. Hun ambitie reikt dus verder dan Vlaanderen. En dat is normaal in de sector.

Ik zit nog altijd met een paar vraagjes die u nog niet hebt beantwoord. Ik had een vraag gesteld in verband met het controlerecht en de transparantie. Nu is de VRT 90 procent eigenaar van Var. Hebben we de garantie dat we bij 100 procent wel ons controlerecht kunnen uitoefenen? Die controle lijkt mij wel nuttig.

In 2001 werd 12,4 miljoen euro betaald voor 35 procent van de aandelen. Ik geef u een citaat van de Corelio-CEO Luc Missorten, naar aanleiding van wat er nu gaande is en waarvan men zegt dat het wel zal meevallen: "We zullen ons aandeel niet zomaar aan de VRT cadeau doen. Dit heeft een welbepaalde prijs." Lees: men zal diep in de geldbuidel moeten tasten. Nog een andere uitspraak van de CEO van Corelio: "Ik zie geen enkele reden waarom we ze niet

zouden verkopen, op voorwaarde natuurlijk dat de VRT ons attractieve voorwaarden biedt.” Lees: zolang alle commerciële overeenkomsten voordelig zijn voor de Corelio-groep.

Dat gaat natuurlijk een beetje in tegen het gegeven van een openbare omroep die elke partner gelijkaardig moet behandelen. Als je de CEO van Corelio nu al hoort zeggen dat hij alleen verkoopt als er attractieve voorwaarden worden geboden, dan gaat er toch een knipperlicht branden. Dan weet je dat dit niet van een leien dakje zal lopen. In een onderhandeling mag iedereen vragen wat hij wil, maar in datzelfde Corelio zitten ook wel de mensen van Woestijnvis enzovoort. Ik ga dat punt nu niet meer herhalen.

Ik kom nog even terug op de gemeenschapsafgevaardigde in de raad van bestuur. Er is hier al een voorbeeld aangehaald. Ik zal er u nog een geven om u aan te tonen waarom wij zo zeer twijfelen. Wij twijfelen omdat zij een aantal zaken niet gezien hebben. Toen de deal werd getekend tussen Woestijnvis en de VRT voor faciliteiten voor voetbal en sport, is er nooit iets gesignaleerd door een gemeenschapsafgevaardigde, de raad van bestuur of Guy Peeters. De VRT heeft toen aanzienlijke sommen betaald aan Woestijnvis. Wat bleek die facilitaire dienst van Woestijnvis uiteindelijk te zijn? Eén secretaresse met één telefoon en een adresboek van alle privébedrijven van technische faciliteiten, die gewoon te horen kregen dat ze vanaf dan via Woestijnvis voor de VRT werkten: “Wij boeken het, reken maar gewoon door.”

Dat is allemaal getekend en uitgevoerd. Er werd over gelachen dat al dat geld zo gemakkelijk wegvloeide. Er werd betaald voor een secretaresse met telefoon – dat was dan toch een zeer dure secretaresse. De gemeenschapsafgevaardigde en de raad van bestuur en de voorzitter hebben dat niet gezien. Al die controleorganen die er zijn, hebben dat allemaal niet gezien. Zij zeggen dan dat het misschien marktconform was. Niemand weet het, want het was de eerste keer dat het zo werd opgezet. Er zijn er andere uit de boot gevallen die veel goedkoper werkten en die meer secretaresses en telefoons leverden. Zij hadden ook een offerte ingediend, maar zijn eruit geknikkerd, want de prijs was aangepast. Die documenten zijn er. En dan schrikt u ervan dat wij vragen wat de raad van bestuur en de gemeenschapsafgevaardigde daar zaten te doen. Wij voelen dan een soort wantrouwen tegenover die controleorganen.

Heeft het Strategisch Comité Var dat bij de openbare omroep in het leven is geroepen, goed gefunctioneerd? Moet dat op dezelfde manier blijven bestaan? Moet daar geen ander strategisch controlecomité komen vanuit de VRT? Moet dat niet anders samengesteld zijn – want uiteindelijk zat daar maar drie man in – met dan weer een gemeenschapsafgevaardigde? Ik heb nooit iets gehoord over die commercialiteit. Wat hebben zij gecontroleerd? Zijn daar verslagen van? De notulen kunnen we niet inzien. Ikzelf had ze nu wel, maar het Rekenhof liet mij doodleuk weten dat ik de notulen van de VRT niet kon krijgen. Er moest eerst een onderzoek worden opgestart tegen de VRT. Eigenlijk moest ik dus eerst de VRT van iets beschuldigen, waarna zij een onderzoek zouden starten, en dan zou ik misschien via een zijweg documenten van de raad van bestuur kunnen krijgen. Geef toe dat dat het leven als controlerend politicus heel moeilijk maakt.

Het gevoel dat de controle op de een of andere manier niet functioneert en wordt belemmerd, is niet goed. We hebben dat voorheen ook gehad met de jaarrekeningen, die ondertussen mondjesmaat zijn aangepast bij de VRT. Daardoor vervielen enkele discussies, want zoiets kan ook in het voordeel zijn omdat zo een schimmige sfeer, die misschien totaal overbodig was, verdwijnt. Zolang men het niet weet, is het gissen, en als men moet gissen, is het moeilijk om de waarheid te achterhalen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, de heer Decaluwe heeft een goede, kritische vraag gesteld, en u hebt er een goed en duidelijk antwoord op gegeven. Ik wil dat eens gezegd hebben. Het parlement mag kritische en controlerende vragen stellen, maar als u daar duidelijk op

antwoordt, is het goed. De intentie die de raad van bestuur heeft uitgesproken en die u deelt, hebt u duidelijk geformuleerd. Daar ben ik gelukkig om.

Ik wil niet meedoen met bepaalde collega's die de verdachtmakingen willen laten aanzwellen. We moeten niet verbaasd zijn dat de CEO van de VRT vindt dat hij weinig vrienden heeft. De intentie die is uitgesproken, is de beste intentie die ik als parlementslid kan wensen voor het huis. Het zal de onafhankelijkheid en de autonomie van de VRT vergroten. Er zullen natuurlijk modaliteiten moeten worden afgesproken over de controle van het zuivere overheidsfiliaal, dat de reclameregie zal doen. Ik ben zelfs bereid om commerciële belangen mee te laten spelen in de afweging van welk soort controle het parlement moet uitoefenen. Controle is niet van die aard dat we onze eigen omroep commercieel nadeel zullen berokkenen door zaken op straat te gooien die privébedrijven in deze concurrerende wereld nooit zouden doen. Dat voorbehoud wil ik er nog bijnemen.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Gelet op wat de heer Decaluwe heeft gezegd, zal ik nooit meer beweren dat hij zich sinds 1999 niet uit de oppositie heeft kunnen losmaken. Ik ben blij dat hij zijn kritische geest van zijn oppositiejaren heeft behouden.

Ik ben niet overtuigd dat wat de heer Verstrepen heeft verteld, allemaal klopt. Als parlementsliden kunnen we heel moeilijk onderzoeken of die zaken kloppen. Daarom is transparantie essentieel. De heer Decaluwe zegt dat het niet zijn bedoeling is om controleur te worden van alles wat er met de VRT gebeurt. Hij wil verbanden kennen om een objectief oordeel te vormen als parlementslid. We moeten de rol van controleur spelen. Daar moeten we niet flauw over doen.

In het verleden hebben we gezien wat een voormalige CEO van de VRT met zijn directie heeft uitgericht. Los van wat de CEO's doen of zullen doen, leert het verleden ons dat we als aandeelhouder van de VRT die mensen tegen zichzelf moeten beschermen. Wat we hebben meegemaakt met de heren Mary en Van Hecke is niet voor herhaling vatbaar.

Ik hoor verschillende zaken zeggen over de marktconformiteit van bepaalde contracten. De heer Decaluwe heeft gelijk, het is een zeer concurrentiële sector. Het is ook niet de bedoeling dat we van naaldje tot draadje weten hoe een bepaald contract tot stand komt en welk cijfertje na de komma staat. We moeten toch zicht hebben, ook via het Rekenhof, op hoe een en ander gebeurt. Anders loopt dat de spuigaten uit, zoals we in het verleden hebben meegemaakt.

Minister, in hoeverre zal de transparantie toenemen als de VRT 100 percent aandeelhouder zal zijn van de Var? Zal het Rekenhof kunnen controleren wat de Var doet en welke contracten ze sluit en of die contracten marktconform zijn?

Ik heb vernomen dat het de intentie van de VRT zou zijn om de VRT Line Extensions onder te brengen in de Var, vanaf het moment dat de VRT 100 percent aandeelhouder is van de Var. Als dat gebeurt en de transparantie van de Var is onvoldoende, dan verliest dit parlement nog eens een controlemiddel op de meest commerciële poot van de VRT, zijnde VRT Line Extensions. Dat zou problematisch zijn.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Er zijn wel degelijk voldoende controlematregelen mogelijk. De eerste taak die een raad van bestuur heeft is controle uit te oefenen op hoe het management haar taak uitoefent. De raad van bestuur van de VRT heeft een strategisch comité om controle uit te oefenen op haar dochterondernemingen en op de Var.

De heren Verstrepen en Wienen moeten eens te rade gaan bij de bestuurders die hun partij aanduidt bij de raad van bestuur. Zij zullen hun vertellen wat ze doen en hoe ze hun rol spelen. De ene dag zijn het gepolitiseerde besturen, de andere dag niet. Dit gaat mijn petje ook te boven.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Minister, als we deze vragen stellen, is dat vanuit een bezorgdheid. Ik weet ook dat Europa meekijkt. Maar vergis u niet, de leden van de raad van bestuur, die ook zijn aangeduid door mijn partij, weten van niets. Ze mogen zelfs de contracten niet opvragen. Ze hebben dat al geprobeerd, maar ze krijgen die niet. Dat hoeft ook niet, maar het is cruciaal dat het Rekenhof de Var kan controleren. Het is cruciaal qua marktconformiteit en transparantie. Hoe dat moet worden opgelost, moet u eens rustig bekijken, minister. Als er niets verandert, zal het hier vijf jaar over die transparantie gaan.

Toen de heren Mary en Van Hecke begonnen, vertelden we hier complete nonsens. Het ging ons allemaal niet aan. Uiteindelijk is er veel veranderd doordat er constant parlementaire druk was om de zaak in beweging te krijgen. Ik wil een goede openbare omroep. Europa kijkt mee. Er zullen zeker mensen tegen u zeggen dat het allemaal niet waar is. Over een jaar of twee zullen we het daar nog eens over hebben. We zullen dan in een nog ander landschap zitten. Ik ben enkel bezorgd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Interpellatie van de heer Wim Wienen tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de naleving van de bepalingen inzake non-discriminatie en politieke en ideologische onpartijdigheid uit het Mediadecreet door de VRT

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Minister, tijdens mijn eerste interpellatie in dit huis hebben we al even de degens gekruist over het toepassen van artikel 39 van het Mediadecreet, meer bepaald over de non-discriminatie en de onpartijdigheid. Als het gaat over discrimineren van bepaalde oppositiepartijen, heb ik het trouwens niet alleen over de VRT, maar over alle omroepen. De aanleiding was toen de beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM), die de VRT een waarschuwing had gegeven omwille van het weigeren van vertegenwoordigers van het Vlaams Belang tijdens verkiezingsprogramma's. De VRT is daartegen in beroep gegaan bij de Raad van State, waar ze ook bakzeil haalde.

Tijdens de interpellatie heb ik geprobeerd het accent te leggen op het feit dat men daar bij de VRT niet zo zwaar aan tilde. Ik heb toen geciteerd wat de hoofdredacteur Duiding had gesteld. Hij zei dat de VRT zowel bij de VRM als bij de Raad van State verloren had. Maar, zo zei de man – Kris Hoflack, om zijn naam niet te noemen -, we gaan onze houding ten gronde ten aanzien van het Vlaams Belang niet veranderen. Hij stelde dat de VRT enkel voorzichtiger moest zijn. Tijdens mijn interpellatie heb ik gezegd dat de VRT, die door de VRM en de Raad van State was veroordeeld voor het overtreden van artikel 39 van het Mediadecreet, smakelijk lacht met die waarschuwing van de VRM. Ik heb u dat toen zien ontkennen. De zaak zou ernstig worden genomen.

Op 16 december 2009 was het VRT-programma Villa Politica te gast in het Europees Parlement. Daar werden bijna alle partijen met meerdere vertegenwoordigers aan het woord gelaten: Dirk Sterckx en Guy Verhofstadt voor Open Vld, Jean-Luc Dehaene en Ivo Belet voor CD&V, mevrouw Van Brempt en Said El Khadraoui voor sp.a. (*Opmerkingen van de heer Wilfried Vandaele*)

Ik zou mevrouw Brepoels nog vergeten! Ook zij kwam aan het woord.

De voorzitter: Is dat nu een bewijs van discriminatie of van non-discriminatie? (*Gelach*)

De heer Wim Wienen: Momentje voorzitter, ik kom tot mijn punt. Welke vertegenwoordigers van twee Vlaamse partijen die vertegenwoordigd zijn in het Vlaams Parlement kwamen niet aan bod? Een zekere Derk Jan Eppink, het enige Europese parlamentslid van LDD, en de leden van het Vlaams Belang in het Europees Parlement.

In de uitspraak van de VRM staat dat de VRT wel degelijk de vrijheid moet hebben om te kiezen welke politieke mandatarissen aan bod komen, hetzij in functie van hun verantwoordelijkheden, hetzij in functie van hun persoonlijkheid. Maar, stelde de VRM duidelijk, er moet een objectieve verantwoording kunnen worden gegeven.

Minister, ik wacht natuurlijk op uw antwoord. Ik vrees alleen dat er geen objectieve verantwoording is. Want met de uitspraken van onze goede vriend Kris Hoflack in Knack over het behandelen van het Vlaams Belang bij de VRT, heeft hij blijk gegeven van het feit dat het uitsluiten, het weren van vertegenwoordigers van het Vlaams Belang van het scherm eigenlijk deel uitmaakt van de bedrijfscultuur van de VRT. Als er objectieve redenen zijn om het Vlaams Belang in die betwiste uitzending te weren, had ik dat graag van u vernomen.

Intussen is er ook een klacht ingediend door de Europese fractie, door de heer Vanhecke, bij de VRM. In uw antwoord op mijn vorige interpellatie had u dat ook gevraagd. U zei dat we maar klacht moesten indienen bij de VRM. We wachten nu op het resultaat. Als ze aan u, als minister, geen objectieve redenen kunnen geven om het Vlaams Belang en, in het verlengde, LDD te weren uit Villa Politica, vraag ik me af of u het niet nuttig acht om wat maatregelen te nemen ten aanzien van de openbare omroep. Dan zou het immers gaan om recidivisme met betrekking tot het overtreden van het Mediadecreet.

Los van wat de VRM beslist of van de strafmaat die de VRM zal opleggen aan de VRT wegens het overtreden van de mediadecreten, is het toch nuttig dat u, als verantwoordelijk minister, de VRT openlijk op de vingers tikt en duidelijk maakt dat artikel 39 van de mediadecreten nageleefd moet worden door de openbare zender en door alle omroepen in dit land.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Voorzitter, ik heb het betoog van mijn collega gevolgd. Het is een beetje het verhaal van de afgelopen tien à vijftien jaar, en zelfs van de tijd toen ik nog niet in de politiek zat. Ik vraag me nog altijd af hoe het komt. Om de een of andere reden blijft de zaak onveranderd. Of er nu charters zijn, of er nu redactiestatuten zijn, of er nu omzendbrieven zijn, of er nu overeenkomsten zijn, of er nu kritiek is in de pers, of er hier nu vragen worden gesteld, eigenlijk verandert er niet veel. Als u me nu in alle eerlijkheid vraagt of het om een georganiseerd gedoe gaat, dan antwoord ik u daarop dat het dikwijls ligt aan de politieke voorkeur van de gatekeepers, van de eind- en hoofdredacteuren, die niet tot de orde worden geroepen. Zij beroepen zich onmiddellijk op het redactiestatuut of op hun onafhankelijkheid en objectiviteit.

U weet dat ik een tijdje geleden de beheersovereenkomst en de decreten erop heb nageplozen. Ik blijf nog altijd op mijn honger zitten. Ik heb daarover een motie ingediend, die natuurlijk werd weggestemd. Daar staat nergens letterlijk in dat de openbare omroep zich moet houden aan een objectiviteit en een onafhankelijkheid. Ik heb dat toen allemaal laten opzoeken. Ik heb het dan niet over redactiestatuten. Er staat gewoon in dat men dat moet nastreven. En wat betekent dat? We moeten ook nastreven wat minder CO₂ te produceren. Uiteindelijk reageren we à la carte.

Ik vind dit zeer belangrijk voor een openbare omroep. Men kan objectiviteit en onafhankelijkheid heel moeilijk meten. In het buitenland doet men dat wel. Ik verwijs naar Nederland en Frankrijk, de twee landen die ook te maken hebben gehad met die problematiek. Het gaat dus niet alleen om Vlaanderen. Iedereen die een beetje links van het politieke centrum staat, wordt hier in een mooie fauteuil binnengereden. De anderen mogen binnen met een droog broodje omdat de rest niet anders kan dan ze te aanvaarden. Die perceptie en dat gevoel krijgt men. Daarom vraag ik u ook om constructief om te gaan met die discussie. Waarom kunnen

we geen onafhankelijk onderzoek voeren, zoals in Nederland, over de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de openbare omroepen en van de nieuwsredacties? Een onafhankelijk onderzoeksorgaan zou dat in kaart kunnen brengen en kunnen nagaan of er iets moet veranderen. Dan kunnen we die discussie eindelijk op een andere manier en met cijfermateriaal voeren.

In Frankrijk is men nog verder gegaan. Daar heeft men de objectiviteitseis van de openbare omroep ook ingeschreven. Die eis kan het verschil maken van die openbare omroep. We discussiëren voortdurend over de taken van een openbare omroep. Ik heb al meermaals gezegd dat nieuws de corebusiness is van een openbare omroep. Hoe onafhankelijker en objectiever dat gebeurt, hoe beter voor onze samenleving en democratie. Dat moet de eerste taak zijn van die openbare omroep.

En verder wordt hier voortdurend een welles-nietesspelletje gespeeld. We hebben het verslag van de VRM gelezen. Daarin heeft het Vlaams Belang de kat de bel aangeboden. In dat verslag stonden een aantal opmerkelijke zaken. Zo is er een nieuw charter opgesteld bij de openbare omroep, dat interpreteerbaar is in verschillende richtingen. En dan wachten we weer op het volgende document. De overheid moet daarin ingrijpen.

Voor de verslaggeving van deze commissie wil ik nog even zeggen dat telkens als ik een vraag stel in de plenaire vergadering, men er in Villa Politica even uitgaat voor een lang interview. Iemand had me dat gesignaleerd, ik wilde het eerst niet geloven. De eerste keer ging wel. De tweede keer viel het op. De derde keer dacht ik: driemaal scheepsrecht. De vierde keer wilde ik zeggen dat men het beter zo kon doen dat niet het opviel, maar het viel wel degelijk op. Dat hangt af van personen en van een aantal voorkeuren.

Objectiviteit kan op termijn het geheel ondergraven. Ik zou willen dat daar op termijn meer aandacht aan wordt besteed in de debatten over de VRT.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Wat de uitzending van Villa Politica van 16 december 2009 betreft, loopt er een klacht bij de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM), meer bepaald bij de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen. Het is daarom gepast om de autonomie van de VRM te respecteren en de uitspraak af te wachten alvorens hierover verdere publieke uitspraken af te leggen.

Wat het nieuwsitem betreft over de aanvraag van de moslimgemeenschap om luidsprekers te mogen plaatsen op de moskee in Beringen in Het Journaal van 19 uur van 15 december 2009, moet gesteld worden dat het gemeentebestuur van Beringen hier niet meteen een beslissing over heeft genomen. De aangehaalde problematiek is dus in eerste instantie een kwestie tussen de moslimgemeenschap enerzijds en het gemeentebestuur van Beringen anderzijds.

Journalistiek gezien is het volgens de VRT dan ook logisch dat beide partijen aan het woord worden gelaten. En zo is dat ook gebeurd in het desbetreffende nieuwsitem.

Vanzelfsprekend lag de kwestie gevoelig en is het niet onzinnig om ook na te gaan hoe de andere inwoners van Beringen reageerden op dit initiatief. Ook dat is gebeurd. Bovendien heeft de redactie van Het Journaal zich de vraag gesteld of er in ons land voorbeelden zijn van plaatsen waar via luidsprekers de moslims worden opgeroepen voor het gebed. Dat voorbeeld vond de redactie in Genk. Daarom werd ook de burgemeester van Genk hierover geïnterviewd.

Als de reportagemakers de politieke discussie, met standpunten van alle politieke partijen, hadden moeten verwerken in het nieuwsitem van twee minuten, dan zou er ingeboet moeten zijn op de inhoudelijke aanpak van het dossier. VRT-Nieuws heeft in deze dus een bewust inhoudelijke keuze gemaakt om het dossier uit te leggen met voorstanders en tegenstanders, en om er geen politiek dossier van te maken.

Met toepassing van artikel 6 van het Mediadecreet van 27 maart 2009 moet de VRT via zijn programma's bijdragen tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen. Daarom moet de VRT streven naar een leidinggevende rol op het gebied van informatie en cultuur. Artikel 29 van het Mediadecreet stelt dat de programma's van de VRT-nieuwsdienst moeten beantwoorden aan de normen inzake journalistieke deontologie, en dat de redactionele onafhankelijkheid moet worden gewaarborgd. Daarnaast geldt krachtens artikel 39 van hetzelfde Mediadecreet voor alle omroepdiensten dat het programma-aanbod zo verloopt dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen, en dat de informatieprogramma's in een geest van politieke en ideologische onpartijdigheid worden verzorgd.

Het toezicht op deze artikelen van het Mediadecreet is de verantwoordelijkheid van de VRM. Het staat eenieder die blijk geeft van een belang of een benadeling, vrij om klacht in te dienen bij de VRM. Ik verwijs opnieuw naar artikel 220 van het Mediadecreet.

Artikel 1, paragraaf 4, van de beheersovereenkomst 2007-2011 tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap stelt dat de openbare omroep de democratische waarden ondersteunt door het verstrekken van onafhankelijke, geloofwaardige en waarheidsgetrouwe informatie, en dat de VRT een pluralistische samenleving promoot. Deze bepalingen lijken mij te volstaan om de pluriformiteit, onpartijdigheid en neutraliteit van de openbare omroep te verzekeren.

Volledigheidshalve zal ik nog even de belangrijkste regels toelichten die binnen de VRT van toepassing zijn. De programma's van de nieuwsdienst genieten redactionele onafhankelijkheid conform artikel 29 van het Mediadecreet, onder de verantwoordelijkheid van de hoofdredacteurs. De journalistieke medewerkers zijn daarbij wel gebonden door de deontologische code met onder meer de onpartijdigheidsplicht en de non-discriminatieplicht, die ook opgelegd zijn door artikel 39 van het Mediadecreet. De nieuwsdienst moet berichten over alle relevante feiten in de samenleving en alle relevante standpunten moeten aan bod komen. De relevantie van de nieuwsfeiten en van de desbetreffende standpunten wordt echter in alle onafhankelijkheid bepaald door de redactie op basis van journalistieke en deontologisch verantwoorde criteria.

De verplichting om alle relevante standpunten aan bod te laten komen, staat niet gelijk met het brengen van de standpunten van alle groeperingen, verenigingen of partijen, noch moeten alle relevante standpunten binnen een uitzending aan bod komen. Klachten over de toepassing van artikel 39 van het Mediadecreet worden behandeld door de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen van de VRM.

De nota 'De VRT en de democratische samenleving' was een loutere interne reflectienota van de nieuwsredacties van 2001 naar aanleiding van een reeks klachten van het Vlaams Blok bij de toenmalige Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. De nota bevat geen bindende richtlijnen voor de journalisten, wat overigens strijdig zou zijn met de redactionele onafhankelijkheid die decretaal gewaarborgd is aan elke journalist van de nieuwsdienst, onder de verantwoordelijkheid van de hoofdredacteurs.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Mijnheer Verstrepen, ik ben blij dat u de moeite hebt genomen om mijn pleidooi te ondersteunen. Ook uw partij is het slachtoffer van de beleidscultuur bij de VRT. U hebt het dan bijvoorbeeld over programma's waar noch LDD'ers, noch mensen van het Vlaams Belang aan bod komen.

Ik heb u een schriftelijke vraag gesteld, minister, over de aanwezigheid van politici in programma's die niet louter politiek of duidend zijn. Het gaat om info- en entertainment zoals De Slimste Mens. Vlaams Belang'ers kwamen daar niet in voor.

Ik ga een persoonlijk standpunt innemen: ik vind dat eigenlijk nog niet zo erg. Ik vind natuurlijk dat een politicus aan politiek moet doen, en vooral zijn visie, zijn beleid en zijn

programmapunten duidelijk moet maken. Maar als het over nieuws, duidings- en informatieprogramma's gaat, wordt dat wel een probleem.

In de schriftelijke neerslag van mijn interpellatie heb ik het voorbeeld van Beringen aangehaald. Dat was toen mijn partij van plan was om voor beide gevallen een klacht in te dienen bij de VRM zoals u ook ons zo vriendelijk verzocht had toen ik u de eerste keer interpelleerde. Maar onze partij heeft beslist enkel een klacht in te dienen over het Europese gegeven omdat dat zo flagrant was. Het feit dat u een antwoord geeft over het geval Beringen, maar niet over het geval van Villa Politica in het Europees Parlement, doet mij vermoeden dat we een goede kans op succes maken bij de VRM en dat die klacht meer dan terecht was.

Ik vind nog altijd dat u als voogdijminister de VRT duidelijk moet maken dat bepaalde dingen niet kunnen. Ik ga niet beginnen over de nood aan de VRT in de democratische samenleving. Dat komt hier nog wel aan bod naar aanleiding van het voorstel van resolutie dat ik heb ingediend.

Desalniettemin vind ik uw antwoord bijzonder mager. Ik vind dat u ook als minister, los van de beslissing van de VRM, ten aanzien van de VRT en de toepassing van het decreet door de VRT, een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Ik vind dat u als voogdijminister, los van de waarschuwingen en boetes van de VRM, een belangrijke rol te spelen hebt. Daarom zal ik ook nog maar eens een met redenen omklede motie indienen om u duidelijk te maken wat er ter zake moet gebeuren.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Minister, u verwijst naar het decreet. Ik heb het ook opgezocht, dat stond zelfs in de verantwoording van mijn motie. Er staat inderdaad “bijdragen tot”. Mijn kritiek daarop was dat dat vaag en vrijblijvend is. Er is totaal geen afgebakend kader volgens een aantal criteria. Het is niet zo dat ik die criteria wil opstellen – dat laat ik aan de slimme mensen over. De openbare omroep heeft geen afgelijnd kader, en ik heb het niet over de redactiestatuten, waarin omschreven wordt wat objectiviteit en onafhankelijkheid hier betekent. Er zit ook geen sanctie aan vast.

De VRM heeft zelfs – ik weet niet meer in welk debat – gezegd dat de VRT inderdaad een aantal deontologische journalistieke regels overtrad, waarop de VRT doodleuk antwoordde: “En dan?”. Ze doen gewoon voort. Wat voor zin heeft het dan nog om bij een volgend conflict met wie dan ook de Raad voor Journalistiek in te schakelen? Als er een uitspraak volgt, zegt men doodleuk: “En dan?”. De VRT heeft zijn eigen visie en vindt dat hij niets verkeerd heeft gedaan. Dat zijn niet mijn woorden, dat zijn letterlijk de woorden van de hoofdredacteur. Die zijn zwart op wit gepubliceerd. Los van politieke spelletjes vind ik dat we hier een probleem hebben, want dat wil zeggen dat de openbare omroep uitspraken van de Raad voor de Journalistiek en van de VRM naast zich neerlegt. Ik dacht dat die instanties een officieel gewicht hadden. U zit daar met een probleem.

U hebt niet geantwoord op de vraag of u zo'n onderzoek ziet zitten. U denkt waarschijnlijk dat het idee zal verdwijnen als u niet antwoordt. Dat is nochtans een vrijblijvend initiatief, het is geen ontwerp van decreet. Ik wil gewoon van u weten of het u niet nuttig lijkt een onderzoek te doen zoals in Nederland. Dat kan immers – vooral nu – de richting aangeven waar de VRT naartoe moet. We worden gestalkt met al die vragen. Iedereen laat zijn licht daarover schijnen. Waar moet de VRT naartoe met nieuws- en duidingprogramma's? Hoe moeten die gemaakt worden? Hoe moet de journalistiek daarmee omgaan? De journalistiek ligt onder vuur, we hebben een baken nodig dat op een andere deontologische manier werkt dan bepaalde sensatiemedia. Daarmee spreek ik geen voorkeur uit.

Ik denk dat zo'n enquête nuttig is. Misschien moet u een andere titel bedenken zodat u dat verkocht krijgt, anders zullen de politiek correcte instanties daarop reageren. Het lijkt me nuttig om dat vandaag vrij snel in gang te zetten, niet overmorgen, maar ook in het licht van

de nieuwe beheersovereenkomst. Daarom stel ik u die vraag. Ik bedoel dat constructief. Ziet u zo'n enquête zitten in het kader van al wat er gaat komen? Anders is het in het ijle en verandert er niets.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Ik zal uw suggestie meenemen en erover nadenken, mijnheer Verstrepen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heer Wienen en door de heer Verstrepen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding, over de aankondigingen op de VRT-radio van het burgemeestersrapport van Het Nieuwsblad en Radio 2

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, mijn vraag dateert al van 7 december. De actualiteitswaarde is dus een beetje vervlogen. Toch wil ik mijn vraag stellen, omdat het voor mij een lastige manier van werken is. Ik zal het niet bij de rij van incidenten zetten. Hoe groot mijn vriendschap voor het huis ook moge zijn, ik ga enkele kritische elementen aanhalen.

Op 1 december pakte Het Nieuwsblad uit met een groot buurtonderzoek. Het was misschien spannend en interessant, maar vooral een illustratie van de manier van werken van de media vandaag. Ze creëren namelijk zelf nieuws. Ze houden een enquête en de uitslag komt op radio, televisie en in de krant. Dat was niet de eerste keer: ook in 2006, net voor de gemeenteraadsverkiezingen, werd zoiets georganiseerd. Dat kreeg publiciteit halfweg de gemeentelijke verkiezingscampagne. Dat onderzoek werd, net als nu, uitgevoerd door iVOX.

Datzelfde bureau hield indertijd een referendum voor de Lange Wapper en voorspelde dat de opkomst 70 percent zou zijn. In de realiteit was het iets minder.

De voorzitter: Dan zouden die burgemeesters het best niet zo gerust zijn, mutatis mutandis.

De heer Bart Caron: Dat zou men inderdaad kunnen denken.

Intussen zijn bij de uitslagen van dit soort onderzoek vragen gerezen over de wetenschappelijkheid en de relevantie ervan. Ik weet wel dat Corelio geen verantwoording moet komen afleggen voor wat Het Nieuwsblad onderneemt, maar het is toch een samenwerking met de VRT. In die zin vind ik die wetenschappelijkheid wel een noodzaak.

Naar verluidt waren de peilingen voornamelijk via het internet georganiseerd, en werden ze vooral beantwoord door aangemelde personen, klanten dus van Het Nieuwsblad. Het verschil tussen 2006 en 2009 is natuurlijk wel dat het grote buurtonderzoek annex burgemeestersrapport nu een coöperatie is tussen Het Nieuwsblad en Radio 2. Die laatste werkt met publieke middelen.

De resultaten kwamen overigens ook ruim aan bod in het avondjournaal van de VRT-televisie. Ik wil geen oordeel vellen over de televisiemakers, maar ik wil wel een aantal termen citeren die uitdrukkelijk werden gebruikt in de trailers die de radio gebruikte om het burgemeestersrapport aan te kondigen. Ik hoef me partijpolitiek niet aangesproken te voelen, want in onze partij zitten bijna geen burgemeesters. Als men op onze eigen radio politici

echter omschrijft met termen als ‘beschermer van doofpotoperaties’, ‘mediageil’ en ‘dronken’, dan vind ik dat erover. Men mag in de media zeer kritisch zijn, ook ten aanzien van ons, maar er zijn weinig burgemeesters die aan een van die drie kwalificaties beantwoorden. Het moet maar eens gezegd worden zoals het is.

Hoe zinvol is het om het lokale bestuur in het algemeen en de burgemeesters in het bijzonder, als de prominente vertegenwoordigers daarvan, echt neer te sabelen? Want wat gebeurt er met dat soort terminologie? Het vertrouwen in onze politici is al niet zo denderend. Daarenboven wordt het lokale niveau nog als het meest betrouwbare van alle niveaus beschouwd. Het is dan extra markant dat precies dat lokale niveau met de degen wordt benaderd. Een publieke zender heeft ook een educatieve functie. Ik vraag me af of dat ook tot die educatieve functie behoort.

Wat dat vertrouwen betreft, waar ik het zonet over had, is er een wetenschappelijk heel gefundeerd onderzoek gevoerd door een met de Vlaamse overheid nauw verbonden instituut. Daaruit bleek dat de koning het meeste vertrouwen geniet, gevolgd door een groepje met de burgemeester, de minister-president en de gemeentelijke administratie. Twee keer het lokale niveau, dus. Een andere vaststelling gaat over het niveau van de instellingen en personen. Uit die vertrouwensbarometer blijkt dat hoe verder politici en instituties van de burger staan, hoe lager het vertrouwen is.

Minister, waarom heeft de VRT-radio voor een dergelijke sensationele wijze van aankondiging van dit onderzoek gekozen? Zijn de connotaties van de burgemeester met termen als ‘beschermer van doofpotoperaties’, ‘mediageil’ en ‘dronken’ aanvaardbaar? Rijmt dat met de educatieve opdracht van de openbare omroep? Dit onderzoek was een samenwerkingsverband van de VRT en Corelio, de uitgever van Het Nieuwsblad. Heeft de VRT financieel geparticipeerd aan dat onderzoek? Kan de VRT garant staan voor het wetenschappelijke gehalte van de bevraging?

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Voorzitter, minister, collega's, ik ga het niet hebben over de inhoud, maar over het wetenschappelijke aspect. Bij alle kranten zien we de nieuwe tendens om zelf enquêtes te voeren, onder het mom van een wetenschappelijk onderzoek. Ik heb zelf in de eerste licentie nog lessen Statistiek gekregen van professor Hein Picard. Was ik toen voor mijn eindwerk met zo'n onderzoek komen aanzetten, dan was ik zeker gebuisd. Wetenschappelijk is dat wat mij betreft dus niet, maar het creëert wel het een en het ander.

Het gaat hier om een krant uit de Corelio-groep. Stel dat een andere uitgever met zijn krant ook zo'n media-exposure zou willen rond een bepaalde enquête, bijvoorbeeld Het Laatste Nieuws of Gazet van Antwerpen, wat zou dan de kostprijs zijn van zo'n campagne? Men verwerkt dit bovendien ook in de informatieve programma's. Dan moeten we ons opnieuw de vraag stellen naar marktconformiteit. Hoe zit dat allemaal?

De heer Caron haalt hier een schitterend voorbeeld aan, maar het gaat natuurlijk over meer dan de inhoud. Het gaat over het geheel. Is er sprake van marktconformiteit? Als Het Laatste Nieuws zo'n enquête zou doen en aan de VRT zou vragen om samen te werken – geen ruiloperatie, maar puur betalend –, zou je schrikken van de kostprijs. Hoe gaat men hier om met de marktconformiteit en de transparantie?

De heer Philippe De Coene: Op een zeker moment kun je geen onderscheid meer maken tussen enerzijds commercieel-strategische vormen van samenwerking en anderzijds iets dat als nieuws wordt verkocht, maar waarvan je je kunt afvragen of het wel nieuws is. Daar bevindt men zich op glibberig terrein.

Mijnheer Caron, u zei dat uw vraag al wat gedateerd was, maar ik mag, met enige overdrijving, stellen dat uw vraag zelfs al na een week gedateerd zou zijn. Want zulke zaken

komen en gaan, zijn twee dagen groot nieuws in de betrokken gemeenten en steden, en ebben nadien weg.

Ik was ook wel geschrokken van de spotjes die de zaak aankondigden. Maar moet je daarvoor dan naar de VRM stappen, naar de Deontologische Raad, naar de Jury voor Eerlijke Praktijken, in de mate dat het een commerciële activiteit is? Ik denk het niet. Ik geloof dat je dat beter laat overwaaien.

Het is echter wel zo dat mensen die op lokaal vlak actief zijn, de hele tijd op bijzonder clichématige wijze in hun hemd werden gezet. Dat getuigt volgens mij niet van de beste smaak. We moeten er ook niet té gevoelig voor zijn, maar men is er op bepaalde dagen wel in geslaagd om drie, vier keer spotjes uit te zenden waarin burgemeesters inderdaad werden voorgesteld als lallende mensen die de hele tijd bezig zijn met de ongelijke behandeling van mensen. Als beroepsgroep verdienen die mensen dat niet. Je zult hier en daar wel een voorbeeld vinden, maar als categorie is dat geen juiste benadering in de Vlaamse Gemeenschap.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Voorzitter, collega's, ik heb mij bevraagd bij de VRT. De VRT heeft mij een aantal elementen van antwoord overgemaakt, die ik met u wil delen.

De VRT laat weten dat de trailers voor de programma's over de burgemeestersenquête zijn gemaakt met een knipoog, om op een humoristische wijze de aandacht van de luisteraars te trekken op de betrokken programma's. (*Gelach/Opmerkingen*)

Kenmerkend voor een trailer is dat hij vaak overdrijft of ironiseert, om op die manier een verrassingseffect te creëren bij de luisteraar en zijn aandacht te trekken. Dat was ook bij deze trailers het geval. De ironie was in de trailers voor de burgemeestersenquête volgens de VRT duidelijk aanwezig. Tegelijk moest het voor de luisteraars duidelijk zijn dat de trailers gespeeld werden door acteurs. De trailers zijn dus niet kwetsend of denigrerend bedoeld voor de politiek in het algemeen of bepaalde politici in het bijzonder, maar fungeren op een humoristische, wat ironiserende manier als 'earcatcher' voor de ernstige en onderbouwde programmaonderdelen over de burgemeestersenquête.

Op Radio 2 zijn in de regionale programma's en in de nieuwsuitzendingen volgend op de trailer in totaal 82 burgemeesters aan het woord geweest. Op de website waren de korte reacties van 207 burgemeesters op hun rapport te vinden. De burgemeesters konden ook via diverse kanalen op een toegankelijke en ernstige manier toelichting geven bij hun werk als burgemeester. Dat laatste strookt zeker met de informatieve en educatieve opdracht van de VRT.

De VRT heeft inderdaad financieel geparticipeerd aan dit onderzoek. De VRT beschouwt de enquête als een vorm van nieuwsgaring. Radio 2 heeft vijf uur per dag regionale programma's. Daarnaast geeft Radio 2 de hele dag door bijna elk uur een update met regionaal nieuws. Radio 2 heeft, gezien zijn regionale karakter, dus een sterke affiniteit met de inhoud van het onderzoek. Voor Radio 2 is de burgemeestersenquête dan ook een manier om zich op zijn regionale aanbod te profileren met relevante inhoud. Alleen kan Radio 2 een dergelijk onderzoek niet opzetten, onder andere vanwege de financiële beperkingen. Daarom is samengewerkt met een partner die zich ook sterk regionaal profileert. De VRT en Corelio hebben dan ook financieel samengewerkt om het project te realiseren. Er was een dubbele afspraak: de beide partijen betalen een deel van de onderzoekskosten, en de beide partijen verwijzen naar elkaar door in hun eigen medium.

Kan de VRT garant staan voor het wetenschappelijke gehalte van dit onderzoek? De enquête die aan de basis ligt van het rapport van uw burgemeester werd uitgevoerd bij 140.157 Vlamingen. De enquête gebeurde via een internetpeiling, waar nodig gecorrigeerd door telefonische interviews.

De peiling werd uitgevoerd door het opiniepeilingbureau iVOX, dat de nodige ervaring en expertise kan voorleggen in verband met opiniepeilingen en internetpeilingen. Omdat het onderzoek representatieve uitspraken wilde doen over elke Vlaamse gemeente, was een representatief staal van de bevolking van iedere gemeente nodig. Het aantal deelnemers bij het burgemeesterrapport hing daarom af van de grootte van de stad of gemeente. Het aantal deelnemers varieerde van minstens 100 in een gemeente met slechts een 900-tal inwoners zoals Mesen, tot meer dan 8.000 in Antwerpen. Bovendien werden extra zekerheden ingelast om correcte resultaten te verkrijgen.

Om manipulatie te voorkomen werd gewerkt met een gesloten steekproefkader: enkel mensen die lid waren van het iVOX-panel of van de divers samengestelde Corelio-databank konden deelnemen. Het samengesteld panel bevat zo in totaal meer dan 1 miljoen Vlamingen en dus een zeer breed publiek. Dubbele deelnames werden weggefilterd, deelnemers die de enquête onredelijk snel invulden werden weggelaten. De resultaten werden gewogen op geslacht en leeftijd van de deelnemers, en in de zes faciliteitengemeenten van de Vlaamse Rand op taal. Op die manier kon iVOX garanderen dat de cijfers betrouwbaar waren en wilde men manipulatie door bepaalde groepen of strekkingen uitsluiten.

Het grootste deel van de enquête gebeurde via een uitnodiging per e-mail. Waar er op die manier onvoldoende deelnemers werden verkregen, werden telefonische interviews afgenomen. Dat was in enkele kleinere gemeenten het geval, in totaal minder dan 1 percent van de deelnemers.

De uitspraken werden gedaan met een betrouwbaarheidsniveau van 95 percent, zoals dat gangbaar is bij wetenschappelijk onderzoek. De statistische foutenmarge was vooral afhankelijk van het aantal deelnemers en het type vraagstelling, en ook, maar in mindere mate, van het aantal inwoners van een gemeente. Die schommelde van gemeente tot gemeente en van resultaat tot resultaat. De maximale, theoretische foutenmarge in de kleinste gemeente Mesen was bijvoorbeeld 9 percent en die in de grootste gemeente Antwerpen 1 percent.

Het onderzoek werd uitgevoerd in 307 Vlaamse gemeenten. Eén gemeente werd dus niet opgenomen: Herstappe, met 84 inwoners. Daar is het bijna onmogelijk om een representatieve opiniepeiling te doen.

De door iVOX gebruikte onderzoeksmethode, met een internetpanel van 140.157 deelnemers, is volgens de VRT vanuit wetenschappelijk oogpunt de enig haalbare en bruikbare methode om de bevolking van 307 verschillende gemeenten per gemeente op een valabele manier te peilen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Minister, ik dank u voor deze verduidelijking, maar met een knipoog. Het tweede luik, met name de interviews en de aandacht voor burgemeesters zijn geweest wat ze zijn geweest. We moeten wel opletten met ironie, de mensen moeten het duidelijk begrijpen. Voor veel mensen was dat niet het geval. Gevolg: clichés aan de lopende band. Over de financiële participatie wil ik geen uitspraak doen. Ik hoop dat het correct is, ik kan dat niet inschatten.

Minister, bij de betrouwbaarheid van het onderzoek stel ik vragen. U zegt dat u vertrokken bent van de databank van de Corelio-groep. Dat alleen betekent dat u een voorgeselecteerde groep van mensen hebt, die een zekere voorkeur hebben voor de media van die groep. Dat kleurt heel erg de opinie van wie u bevraagt. U kunt wiskundig en statistisch zo betrouwbaar zijn als u maar wilt, alleen al de primaire selectie van de geïnterviewden is twijfelachtig.

Ik ben geen statisticus, dat was mijn slechtste vak. Maar ik heb toch onthouden dat u dit soort elementen moet kunnen wegcijferen. Ik pleit er niet voor dat dit niet zou kunnen, maar ik pleit wel voor terughoudendheid. De ambitie was misschien te hoog gegrepen. Een

representatieve bevraging willen doen in 307 Vlaamse gemeenten over de kwaliteit van dat bestuur, is een monsterlijke opdracht.

De participatie van de VRT valideert de wetenschappelijke juistheid van de data, terwijl ik daar nog steeds twijfels over heb. In de toekomst zou u daar wat attenter voor moeten zijn.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, ik vraag me af hoe u in godsnaam een representatief e-mailbestand te voorschijn kunt toveren. Dan zoekt u toch in lijstjes van bepaalde groepen mensen. Dat is niet gemakkelijk te doen, maar er zijn slimmere mensen dan wij.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Het antwoord van de minister bevestigt dat het niet wetenschappelijk was. Het initiatief ging uit van de VRT. Het is toch geen toeval dat dit met Corelio is gebeurd. Mijn zorg is dat die samenwerking op een neutrale, marktconforme manier gebeurt.

In Leuven werd bijvoorbeeld gevraagd wie de mensen graag als burgemeester wilden. De keuze ging tussen de heer Tobback en mevrouw Ceysens. De staatssecretaris van de grootste partij telde niet mee. In Harelbeke slaagde een krant erin om twee personen van dezelfde partij naar voren te schuiven. Dat is vaak gebeurd. Daar zit een bewuste strategie achter. Sommige zaken ruiken naar controversen. De vraag is of een openbare omroep zich daartoe moet lenen.

Minister, indertijd hadden we een discussie over de populaire politici. Op een bepaald moment werden mensen in de top tien geënquêteerd die al uit de politiek gestapt waren. Over sommige zaken moeten we toch vragen durven stellen.

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Je kunt daar inderdaad heel veel vragen bij stellen. Ik fronste toch ook mijn wenkbrauwen toen ik hoorde dat de VRT daarin had geïnvesteerd. Ik dacht dat dit weer een ruilovereenkomst was. Ik kan me indenken dat de VRT zelfs zonder investering zo'n enquête gemakkelijk had kunnen doen, gezien de mediaruimte die het aan dit verhaal geeft.

Als u wilt weten hoe dat bureau werkt, moet u in de eigen diensten kijken, want het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en ook Corelio zijn een referentie van iVOX.

De voorzitter: De heer Yüksel heeft het woord.

De heer Veli Yüksel: Ik wil de zaak gewoon wat relativeren. De minister heeft er ook naar verwezen. U protesteert daar nu wat tegen omdat het over de politiek gaat. Uit ervaring kan ik zeggen dat er heel wat enquêtes, semi-enquêtes in de farmaceutische sector en de gezondheidssector de buis of de kranten halen. Die worden ook niet gecheckt. Dat is nog belangrijker. Het gaat om de gezondheid. We moeten dat allemaal toch een beetje relativeren.

De heer Wilfried Vandaele: Maar hier hebben ze het wel zelf in gang gezet.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik ben niet hypergevoelig voor kritiek op de politiek, ik kan wel tegen een stootje. De pers zou vaak eens kritischer mogen zijn ten aanzien van onderzoeken die berichten over zogenaamd spectaculaire vondsten en ontdekkingen. Hier gaat het echter over het feit dat de VRT dat samen met Het Nieuwsblad op eigen initiatief heeft gedaan. En dat is toch wel iets anders.

Collega, ik kan me inbeelden dat apothekers, landbouwers of wie dan ook die een enquête op dezelfde manier en met dat soort termen zouden benaderen, zich daar ook aan zouden storen. *(Opmerkingen van de heer Veli Yüksel)*

Als dat zo is, moeten we eens nadenken over wat ironie is en of dat soort zaken wel kan. Ik voel me helemaal niet persoonlijk geraakt. Die benadering, dat was wel een dikke, vette knipoog.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Minister Ingrid Lieten: Collega's, ik zal uw bekommernissen en 'knipogen' overmaken aan de VRT.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■